

Розроблено Комітетом з практики
бухгалтерського обліку та звітування ФПБАУ

РОЗ'ЯСНЕННЯ
від 20.04.2023 №2-НПСБО

Щодо застосування ставки дисконтування при визначенні теперішньої вартості довгострокової заборгованості на дату балансу

Умова:

Згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» (далі - НПСБО 10), довгострокова дебіторська заборгованість відображається в балансі за її **теперішньою** вартістю. Згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» (далі - НПСБО 11), довгострокові зобов'язання відображаються в балансі за їх **теперішньою** вартістю. НПСБО 11 встановлює таке визначення: Теперішня вартість - дисконтована сума майбутніх платежів (за вирахуванням суми очікуваного відшкодування), яка, як очікується, буде потрібна для погашення зобов'язання в процесі звичайної діяльності підприємства.

Питання:

Яка саме ставка дисконтування має застосовуватися для дисконтування суми майбутніх платежів при визначенні теперішньої вартості довгострокової заборгованості на дату балансу – ставка, яка є ринковою на дату балансу чи ставка, яка була застосована для оцінки відповідної заборгованості при її визнанні?

Відповідь:

На нашу думку, визначення ставки для дисконтування майбутніх платежів при розрахунку теперішньої вартості довгострокової заборгованості має регламентуватися обліковою політикою підприємства та визначатися підприємством самостійно.

Методика визначення ставки дисконтування, що використовується для оцінки статей фінансової звітності з метою ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, є елементом облікової політики підприємства у визначенні Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (далі – Закон).¹

У відповідності до Закону, підприємство *самостійно визначає* за погодженням з власником (власниками) або уповноваженим ним органом (посадовою особою) відповідно до установчих документів *облікову політику* підприємства.

Згідно з Методичними рекомендаціями МФУ № 635 від 27.06.2013, п.1.2. «підприємство самостійно *на основі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку* та інших нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку визначає за погодженням з власником (власниками) або уповноваженим ним органом

¹ Облікова політика - сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності (ч.1. ст.1 Закону)

(посадовою особою) відповідно до установчих документів облікову політику підприємства, а також зміни до неї.”

Відповідно до НПСБО 10, визначення теперішньої вартості залежить від виду заборгованості та умов її погашення. Відповідно до НПСБО 11, визначення теперішньої вартості залежить від умов та виду зобов'язання.

Таким чином, ані НПСБО 10, ані НПСБО 11 не містять конкретних вказівок щодо дати, на яку слід визначати ставку дисконтування з метою визначення теперішньої вартості заборгованості на дату балансу.

Зважаючи на це, та з урахуванням відсутності роз'яснень Міністерства Фінансів України з цього приводу, підприємство має самостійно розробити методичку визначення ставки дисконтування.

Як зазначено вище, підприємства мають визначати облікову політику на основі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, які, своєю чергою «розроблені на основі міжнародних стандартів фінансової звітності і законодавства Європейського Союзу у сфері бухгалтерського обліку»² Тож, за відсутності прямих норм у НПСБО, уявляється можливим при визначенні облікової політики підприємства застосовувати документи, які використовувались як основа для розробки НПСБО, а саме, міжнародні стандарти фінансової звітності.

У відповідності до МСФЗ 9 «Фінансові інструменти», довгострокова дебіторська та кредиторська заборгованість обліковуються, переважно, із застосуванням методу амортизованої собівартості, що передбачає використання ефективної ставки, яка була розрахована при первісному визнанні, для нарахування процентних доходів або витрат протягом усього терміну дії інструменту. Використання на кожен дату балансу ставки, яка була застосована для оцінки при первісному визнанні, є наближенням до такого підходу.

При цьому слід зазначити, що компанії, які складають звітність за НПСБО, *не зобов'язані* застосовувати норми МСФЗ. Отже, вони можуть обирати в обліковій політиці інші підходи до визначення ставки дисконтування.

Визначену облікову політику слід застосовувати послідовно.

Доцільним є розкриття відповідної облікової політики в примітках до фінансової звітності.

Голова комітету

Іван ЧАЛИЙ

Секретар Комітету

Анна Хомюк

Увага!

ФПБАУ не приймає та не несе жодної відповідальності за будь-які втрати чи збитки, що можуть виникнути в результаті дій або бездіяльності будь-якої особи в результаті використання матеріалів цієї публікації.

² Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку - нормативно-правовий акт, яким визначаються принципи та методи ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності підприємствами (крім підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності та національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному секторі), розроблений на основі міжнародних стандартів фінансової звітності і та затверджений центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту (ч. 1 ст. 1 Закону).